СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Пам'ятайте про Україну!

Ч. 213. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 6-го ЛИСТОПАДА 1986 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, NOVEMBER 6, 1986 No. 213. VOL. XCIII.

СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ ВІДЗНАЧУЄ 1000-ЛІТТЯ ХРИСТИЯНСТВА

Ню Йорк, Н. Й. (М.С.). — Членство Союзу Українок Америки, згідно з рішенням Головної Управи СУА з 1-го листопада 1986 року, відмітить 1000-ліття Християнства в Україні такими починами:

* Фінансова підтримка сестрі д-р Софії Сеник, професорові Понтифікального інституту східніх студій в Римі, у її праці над книжкою „Історія Української Церкви" в англійській мові;
* Матеріяльна допомога Українському Музеєві у підготові та влаштуванні виставок ікон і сучасного релігійного мистецтва та зладженні каталогів згаданих виставок;
* Конкурси Фонду ім. Лесі і Петра Ковалевих С— у 1987 на літературний твір і у 1988 році на історичну працю.

Екзекутива Союзу Українок Америки закликає членок причинитися своїми щедрими пожертвами до здійснення тих починів.

В ЛМКлюбі вшанують М. Фоменка

Ню Йорк. — Тут у Літературно - Мистецькому Клюбі в Ню Йорку відбудеться вечір на пошану Миколи Фоменка у 25-ту річницю його смерти у п'ятницю, 7-го листопада ц.р., о год. 7-ій вечора. Вечір „Альбом на екрані" матиме дещо з матеріялів про життя і творчість композитора, як також і спогади, уривки з листування, фотографії, фрагменти з творів стереофонічних записок та коментарі проф. Юрія Оранського.

Св. п. М. Фоменко (рисунок)

Л. Гуцалюк покаже твори у Філядельфії

Філядельфія. — Маляр Любослав Гуцалюк, мистець популярний не лише серед українського громадянства, але й на міжнародній малярській арені, у п'ятницю, 14-го листопада ц.р., завітає до місцевого Українського Освітньо-Культурного Центру із 30-ма новими олійними картинами, намальованими цього літа у Франції. Його картини, як звичайно, здебільшого — пейзажі і квіти.

Виставку, що її влаштовує імпрезовий комітет УОКЦентру відкриє мистець Степан Рожок цього ж дня о год. 8-ій вечора. Крім п'ятниці, картини Л. Гуцалюка можна буде оглянути в суботу, 15-го і неділю, 16-го листопада від год. 11-ої ранку до 5-ої вечора.

„Ню Йорк Гералд Трибюн", так колись окреслив Гуцалюкову творчість: „Гуцалюкові праці настроєні теплою ясністю, яка йому притаманна. Разом із ніжністю його стилю — вони незвичайно притягаючі. Без ніяких труднощів він повинен стати одним із наших популярних мистців".

ПАНЕЛЬ НЕ ВІДБУДЕТЬСЯ

Ню Йорк. — Управа Українського Інституту Америки повідомляє, що заплянований на суботу, 8-го листопада ц.р., дискусійний панель на тему „Українські жертви — в'язні нацистських концтаборів" не відбудеться з уваги на захворіння одного з доповідачів. Нова дата панелю буде оголошена своєчасно в пресі.

Д-р Ю. Осінчук виступить на відкритті виставки О. Архипенка

Ню Йорк. — Д-р Юліяна Осінчук, відома піяністка, а тепер також професор музикології в стейтовому університеті Ню Йорку в Пирчес, у неділю, 16-го листопада ц.р. дає концерт у Крайовій ґалерії Мистецтва у Вашінґтоні з нагоди відкриття виставки найбільшого українського скульптора Олександра Архипенка.

Концерти в Крайовій ґалерії мають своє відоме ім'я у музичному американському світі і в кожному сезоні там виступають відомі світові солісти як Жан Касадесі, Кльодіо Оро, Піліп Етремон та інші. Цим разом крім солістів, оркестрою Крайової ґалерії буде диригувати Джордж Мейнос, а серед солістів ,крім концерту д-р Юліяни Осінчук, виступить Ґреґорі Аллен, Джан Янґ, Анджей Васовскі та інші.

У програмі Крайової ґалерії зазначено, що д-р Ю. Осінчук буде грати твори українських композиторів на вшанування відкриття виставки творів українського скульптора О. Архипенка.

Ю. Осінчук

Концерти відбуваються завжди у неділю о год. 7-ій вечора і вступ на них є вільний.

Крім того престижевого концерту, Ю. Осінчук, в найближчому часі виступає із концертом творів Франца Ліста в університеті Пирчес у вівторок, 4-го листопада ц.р., а 10-го і 11-го листопада ц.р. з концертами в університеті Монтевалло в Алабамі.

ГЕНЕАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР Організації Об'єднаних Націй Гавіє Перез де-Куеяр запропонував дорадчій раді ґенерального секретаріяту свій плян зменшення штату працівників і обмеження фінансових програм ОН, з огляду на зменшені приходи до каси тієї міжнародної організації. П. Куеяр заявив 11-ом заступникам генерального секретаря, шістьом асистентам та багатьом головам комісій, що він не зможе продовжити їм контракту затруднення на 1987 рік. Рішення генерального секретаріяту наступило так несподівано, що деякі взяли його за жарт і називали його „масакрою Галловіну". Пізніше показалось, що це не жарт, а тверда дійсність.

У Вашінґтоні відбудеться наукова конференція

Вашінгтон. — У п'ятницю, 28-го листопада ц. р., в приміщеннях Католицького Університету Америки у Вашінґтоні, відбудеться Друга конференція з проблем і питань державности.

Конференцію спільно влаштовують Школа філософії і Департамент економії й торгівлі Католицького університету Америки та Дослідна Фундація ім. О. Ольжича.

Ця одноденна конференція складатиметься з трьох сесій: „Відносини між Церквою і державою в Україні і в СССР: „Ідейна структура і практика ". „Соціологічні та демографічні перспективи"; „Економічна організація і розвиток: Антрепренерство і приватна ініціятива" . В кожній сесії буде дві доповіді з коментарями науковців і дискусією.

В конференції беруть участь численні українські, американські й канадські професори та науковці. Наукову програму конференції підготовив комітет у складі професорів: Зенона Лева Мельника, Івана С. Решетаря, Петра Стерча та Олександра Вороняка.

Конференція відбудеться в авдиторії Центру молоді Католицького університету Америки. Початок —9-та год. ранку; закінчення — 6-та год. вечора. Вступ вільний.

За дальшими інформаціями слід збертатися до: M. Heretz, secretary, Olzhych Research Foundation, P. O. Box 638, Guilderland, N. Y. 12084; tel: (518) 456-2119.

Проф. д-р Л. Винар очолив УІТ

Ладлов, Масс. — Недавно переведено дійсними членами УІТ вибори до нової Управи товариства. Номінаційну комісію очолював проф. д-р Олександер Оглоблин.

Члени одноголосно перевибрали на голову д-ра Любомира Винара, на заступника голови д-ра Марка Антоновича, який рівночасно відповідає за діяльність УІТ в Канаді, на наукового секретаря і скарбника д-ра Олександра Домбровського. Членами нової Управи стали: д-р Олександер Баран (Вінніпеґ), д-р Богдан Винар (Денвер), д-р Аркадій Жуковський (Париж), д-р Теодор Мацьків (Гайдельберґ), д-р Ігор Каменецький (Мт. Плезант), д-р Михайло Пап (Клівленд), д-р Орест Субтельний (Торонто), д-р Дмитро Штогрин (Урбана).

Д-р Л. Винар

До Контрольної комісії увійшли: доц. Лев Биковський, д-р Олеґ Ґерус, мгр М. Антохій. Д-р Т. Мацьків заразом став відпоручником Управи УІТ в Европі, який відповідає за розгорнення діяльности товариства на тому терені. За заслуги для УІТ відзначено д-ра Л. Винара, основника і головного редактора „Українського Історика" спеціяльним признанням.

Українське Історичне Товариство, створено в 1965 році, об'єднує істориків, дослідників суспільних і українознавчих наук і любителів історії, які є членами-прихильниками Товариства. Вже 22 роки УІТ видає єдиний український історичний журнал на Заході, який від 1985 року став рівночасно науковим журналом українознавства. Також УІТ видає такі серійні видання: „Історичні монографії", „Історичні дослідження", „Історичні джерела", „Мемуаристика", „Грушевськіяна", а в 1985 році започатковано найновішу серію „Українсько-жидівські взаємини".

І. Ратушинська добивається виїзду на Захід

Ню Йорк. — Комітет за підтримку київської поетеси Ірини Ратушинської інформує, що вона почала добиватися права виїзду до Великобританії на лікування. Стан її здоров'я значно погіршився після довшого перебування в совєтських тюрмах і концтаборі. Запрошення на приїзд до Великобританії надіслали для І. Ратушинської і її мужа Ігоря Геращенка друзі з Лондону. Але у запрошенні прізвища поетеси було подане з помилкою, тому їм обидвом прийшлось їздити до Москви, щоб поправити помилку.

Очевидно, Ратушинську до британської амбасади не впустили. Папери відібрав совєтський міліціонер при брамі, який охороняв приміщення амбасади. За одну годину посланець амбасади виніс поправлені папери і зараз після того міліція і агенти КҐБ притримали І. Ратушинську і її мужа без жадної причини.

Повернувшись до Києва, Ірина передала виклик, з проханням видати їй візу на виїзд на лікування до бюра ОВІР. В телефонічній розмові з друзями в Чикаґо Р. Ратушинська заявила, що вона не отримала ані одного листа написаних їй численними приятелями й організаціями. Значить КҐБ переглядає і стримує призначену для неї пошту. У цій же розмові Ратушинська просила друзів і знайомих, що вона потребує підтримки західніх спільнот, бо інакше їй не дозволять виїхати на лікування, а чого доброго знову запроторять в тюрму.

Телефонічне інтерв'ю І. Ратушинською було передане в програмі чикаґської радіостанції Бі-Ес-Сі.

М. ЛЕБЕДЬ В ЧИКАҐО

Чикаґо. — Об'єднання Прихильників Визвольної Боротьби України, Середовище УГВР, Відділ в Чикаґо, влаштовує публічну доповідь Миколи Лебедя на тему „Боротьба ОУН — УПА — УГВР — в 1941-45 роках — очима учасника, яка відбудеться в п'ятницю, 7-го листопада ц. р., о год. 7:30 вечора, тут в авдиторії собору свв. Володимира й Ольги. Вступ на доповідь відкритий для всіх.

ДОПОВІДЬ ПРО О. ОГЛОБЛИНА В УВАН

Ню Йорк. — Українська Вільна Академія Наук в ЗСА у своїй серії викладів на тему „Профілі видатних представників української академічної традиції в Києві", влаштовує доповідь про д-ра Олександра Оглоблина, яка відбудеться в суботу, 8-го листопада ц.р., о год. 2-ій по полудні, тут у великій залі Академії, при 206 Захід 100-та вул. Доповідачем буде д-р Орест Субтельний.

СОВЄТСЬКА ДЕЛЕҐАЦІЯ РОЗВИВАЄ АКТИВНІСТЬ У ВІДНІ

Відень, Австрія. — Напередодні відкриття Віденської конференції для справ безпеки і співробітництва в Европі, совєтська делеґація розвинула широку діяльність, починаючи з інформації і кінчаючи на особистих зустрічах і коментарях в австрійській пресі.

Враховуючи те, що Відень став тепер Меккою для дисидентів, організацій, які змагаються за права людини, вільну еміграцію, виміну людьми й ідеями, взагалі за пошанування Гельсінкських угод підписаних в 1975 році 35-ма державами світу, в тому числі Совєтським Союзом і всіма його сателітами, совєти вислали до Відня досвідчених політичних пропаґандистів, щоб вже напередодні і на самому початку відбити наступи жидів, а також інших національних груп, які домагаються, щоб Віденська конференція порушила не тільки людські, але також національні права в СССР, які дорешти потоптав комуно-московський режим у поневолених ним країнах.

До Відня прибула численна балтицька делеґація , а також укранці, грузини, татари та інші. Балтийці заздалегідь відкрили своє інформаційне бюро, правдоподібно за позакулісовою згодою австрійського уряду і моральною й матеріяльною підтримкою З'єднаних Стейтів Америки. Таке бюро мають також жидівські організації, зокрема Світовий жидівський конгрес і організація оборони совєтських жидів.

Австрія, свідома того, що вибір Курта Вальдгайма президентом країни дещо підірвав престиж тієї країни у світі, вирішила стосувати під час конференції досить толерантну політику в відношенні до покривджених.

Совєтська делеґація, виглядає з її поведінки, солідно приготовилась до такої можливости. Владімір Ломейко, речник міністерства закордонних справ СССР й амбасадор для спеціяльних справ, прибувши до Відня зараз зкликав пресову конференцію з участю численної кількости журналістів усіх засобів масової інформації. „Ми беремо до уваги усі гуманітарні справи, а генеральний секретар ЦК КПСС Міхаїл Ґорбачов започаткував широкі зміни в напрямку поправи ситуації" — заявив улесливо Ломейко кореспондентам.

Другим з черги із совєтської сторони промвляв Анатолій П. Мовчан, правник від міжнародних справ і директор Інституту права на Московському університеті. Він заявив, що Рада Міністрів обговорює тепер справу більшого числа дозволів на виїзди, особливо для тих осіб, які мають рідних за кордоном, але зацікавлені повинні мати терпеливість, бо одні справи можна, мовляв, полагодити скоро, інші потребують довшого часу. Обидва совєтські представники не виявили поденервовання навіть тоді, коли їм закидали неправдиві твердження. Жиди настоювали, що 400, 000 їхніх земляків з усіх 1,7 мільйона жидів все ще очікують вирішення їхнього дозволу на виїзд. Ломейко, покликаючись на промову Горбачова, заявив, що ті, які хотіли, виїхали вже раніше з СССР. Коли лотиш заявляв, що його країна не користується правами самостійної держави, совєти „витягнули" із-за куліс лотиша, який запевняв присутніх, що лотиші „користуються повною свободою".

Одним словом — кажуть політичні спостерігачі, — конференція заповідається цікавою.

С. Машель загинув з вини п'яних совєтських летунів

Преторія, ПАР. — Міністер закордонних справ Південно-Африканської Республіки Рольоф Бота заявив на пресовій конференції, що два із п'ятьох совєтських летунів, які входили до залоги літака, катастрофа якого привела до загибелі президента Мозамбіку Самори Машеля, були перед катастрофою в стані сп'яніння. При розтині трупів у крові цих летунів був виявлений алькоголь.

Р. Бота також заявив, що навігаційне управління літака типу ТУ-134, який розбився, було застарілим і не відповідало прийнятим нині міжнародним стандартам. Зокрема на літаку не було приладу, який попередив би про небезпечне наближення до землі.

В письмовій заяві Р. Бота твердив також, що совєтська залога, судячи з усього, не звертала уваги на покази приладів, що були на покладі, які сигналізували про небезпеку.

„На підставі тверджень пасажирів, що врятувалися, та інших джерел, — сказав Бота, — можна зробити висновок, що залога підготовлялася до нормального приземлення на летовищі Мапуту. Нема ніяких доказів, що на покладі стався вибух чи склалася інша катастрофічна ситуація".

Бота заявив, що комісія в справі розслідування причин катастрофи вилетить в Мапуту, де переведе опитування персоналу, який обслуговує літаки цього типу, а також працівників летунської служби.

На екстренному засіданні центрального комітету правлячої в Мозамбіку марксистської партії Фрелімо її головою і президентом республіки оголошений міністер закордонних справ Мозамбіку Йоакім Чіссано. Він займав третє місце в партійній ієрархії і завжди вважався „поміркованим марксистом".

У СВІТІ

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА американську 100-мільйонову допомогу для нікараґуанських антикомуністичних повстанців „контрас", політичні і військові спостерігачі передбачають труднощі боротьби в чергових місяцях з огляду на модерну зброю, якою розпоряджають війська сандіністів і загальну політичну настанову вільних демократичних країн до партизанської війни в Нікараґуа. Наступних 12 місяців будуть рішаючими, кажуть спостерігачі, якщо „контрас" не здобудуть „ґрунту під ногами", не опанують більшої кількости території, не захоплять більшої місцевости і не проголосять тимчасового революційного уряду, їхня доля будеє незавидна і перемогу здобудуть сандіністи, які з допомогою Совєтського Союзу і його сателітів намагаються також прихилити населення на свою сторону різними соціяльними програмами.

ПРЕСОВЕ АҐЕНТСТВО Ройтерса інформує з Відня, що албанська комуністична партія розпочала свій партійний з'їзд, перший після смерти довголітнього лідера Альбанії Енвера Гокса, який, як відомо, помер в минулому році. Новий лідер Раміз Алія віддав належну пошану Гоксі у своїй вступній промові. У з'їзді беруть участь біля 1,500 делеґатів, які застановлятимуться в першу чергу над модернізацією албанської економіки.

ДЕМОКРАТИ ЗНОВУ ЗДОБУЛИ КОНТРОЛЮ В СЕНАТІ

Вашінгтон. — У висліді виборів, які відбулися в З'єднаних Стейтах Америки у половині другої каденції президента Роналда Регена і у яких американські виборці вибирали, або перевибирали поважне число губернаторів, сенаторів і конгресменів і, очевидно, осіб на всякі інші переважно стейтові пости, Демократична партія знову відзискала контролю Сенату так, що тепер вона контролюватиме обидві палати Конгресу в останніх двох роках республіканської Адміністрації Р. Регена.

Переможцями з Демократичної партії вийшли в першу чергу кандидати з південних і фармерських стейтів, які в останньому часі не дуже були задоволені економічною політикою республіканців. Теперішній лідер республіканської більшости в Сенаті сен. Роберт Дол заявив, що демократи здобули 54, а може навіть 55 місць на усіх 100. Тепер вони переберуть керівництво від Р. Дола, а може навіть будуть намагатися змінити ситуацію у Верховному Суді, яку вони вважають занадто консервативною, а тому некорисною для американського народу.

Деякі, зокрема ліберальні політичні спостерігачі й аналітики, як завжди дуже передчасно і дуже односторонньо роблять висновки, що З'єднані Стейти Америки, а зглядно виборці ЗСА, роблять зворот назад до Демократичної партії, не зважаючи на те, що республіканці розпоряджали куди більшими фінансами, які вони використовували у передвиборчій кампанії. Один з аналітиків навіть договорився до того, що демократи, мовляв, мають вже запевне місце в Білому Домі і напевно виграють президентські вибори в 1988 році.

Інші помірковані аналітики, а також розважні республіканці, радше турбуються безпекою Америки, інфільтрацією Совєтського Союзу в Південній, а зокрема в Центральній Америці і бояться, щоб демократи не пішли шляхом найменшого опору, не поборювали в Сенаті і Палаті Репрезентантів оборонних плянів республіканської Адміністрації. Але зрештою, як заявив один з коментаторів, відповідальність за евентуальні неуспіхи в оборонній і закордонній політиці, як також за просовування комунізму в Центральній Америці, впаде тоді на демократів. Без сумніву демократи будуть намагатися спинити досліди над оборонною стратегічною ініціятивою Р. Регена, тобто космічною зброєю, яка є важливим елементом в обороні вільного світу, але, на жаль, не всі поділяють цю думку.

„Я думаю, що це буде трудний період урядування Р. Регена", — заявив кореспондентам сенатор Пол Лаксолт, республіканець з Невади. Президент Р. Реґен відмовився від всяких коментарів у справі висліду виборів при виїзді з Лос Анджелесу до Вашінгтону. Демократи перемогли республіканців в Алабамі, Джорджії, Північній Кароляйні, Фльориді, Північній і Південній Дакоті. Вони перехопили місце в Мериленді і Неваді.

В Метрополії Ню Йорку, Ню Джерзі, Коннектикат, перемогу здобув сен. Алфонс Д'Амато, губернатор Маріо Квомо, губернатор Вілліям О'Нілл, а в Ню Джерзі майже не було помітних змін у виборі чи перевиборі конгресменів.

В АМЕРИЦІ

НА РІЗДВЯНІ СВЯТА кожний з 531,911 жителів Аляски, незалежно від віку, отримає чек на 556 долярів і 26 центів. Така його частка прибутку, що його дістає Аляска від нафтових компаній за землю, здану їм в аренду. Власті стейту повідомили недавно, що між всіми жителями Аляски в цьому році буде розділено майже 296 міль. дол. Минулого року на кожного жителя Аляски припало по 420 дол. Щоб дістати право на свою частку, треба прожити на Алясці не менше шести місяців. Цей стейт почав посилати своїм жителям чеки ще в 1982 році.

В НЮ ЙОРКУ БУВ ПРОДАНИЙ на ліцитації за 396,000 дол. лист на одну сторінку, написаний Томасом Джефферсоном, співтворцем і одним із перших президентів З'єднаних Стейтів Америки. В цьому листі співтворець американської Конституції осуджує антисемітизм і, як він пише, „загальний дух релігійної нетерпимости". Пресове агентство ЮПІ повідомило, що досі ніхто не платив такі великі гроші за документ, написаний всього на одній сторінці.

ВИСТУПАЮЧИ НА пресовій конференції в нюйоркському готелі „Ю-Ен Плаза" міністер закордонних справ Етіопії Ґошу Вольде повідомив, що залишає свій пост і пориває з марксистським режимом полковника Менґісту Гайлє Маріяма. Відповідаючи на запитання, чи має намір він просити політичного притулку в ЗСА, Ґ. Вольде сказав, що ще не прийняв остаточного рішення про своє майбутнє. Газета „Вашінгтон Пост" пише, що потік втікачів з Етіопії не припиняється. У вересні, наприклад, порвав з комуністичним режимом етіопський амбасадор у Франції. Весною втік у З'єднані Стейти Дейвіт Ґіорґіс, який очолював етіопську комісію допомоги голодуючим. В липні в ЗСА попросив політичного притулку його асистент Берґане Дорес. Залишилися за кордоном і шість кращих членів футбольної дружини Етіопії. Втечі спортовців стали настільки хронічним явищем, що цими днями Етіопія повідомила про відмову від участи в міжнародних футбольних змаганнях.

ДЕПАРТАМЕНТ СПРАВЕДЛИВОСТИ ЗСА вирішив виконати умови торгу, укладені з совєтським шпигуном Джаном Вокером, хоч власті досі мають серйозні сумніви щодо його щирости. Згідно з укладеною з властями угодою, Дж. Вокер погодився признатися до вини у шпигунстві і щиро розповісти про очолювану ним шпигунську організацію. Прокуратура в свою чергу обіцяла просити для нього довічне ув'язнення, а для його сина Майкла — 25 річного. Це означає, що Дж. Вокер зможе претендувати на умовно-дострокове звільнення за десять років, а Майкл — за вісім років і чотири місяці. Присуд Вокерам, батькові і синові буде винесений у четвер, 6-го листопада. Останнім часом висловлювалися здогади, що власті відмовляться виконати умови договору з Вокером, бо перевірка на „детекторі брехні" показала, що він не говорить правди про те, коли саме була створена шпигунська група, хто був її організатором і хто входив до неї.

ВЧЕНІ ГАРВАРДСЬКОГО університету прийшли до висновку, що чим більше ми витрачаємо енергії на хід, працю чи спорт, тим довше живемо. На протязі багатьох років вчені проводили обстеження колишніх випускників свого університету, які закінчили його між 1916 і 1950 роками. Всього було обстежено 17,000 осіб. Вчені вважають, що в середньому кожна година, віддана спортові, продовжує життя людини на дві години.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (50-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 451-2200

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Знову покращання відносин між ЗСА й СССР

Як відомо, дводенна Ісляндська зустріч президента Роналда Реґена з кремлівським лідером Міхаїлом Ґорбачовим скінчилася повною невдачею тому, що Ґорбачов запропонував несприйнятливу для Реґена „компромісову" розв'язку суперечки щодо американського пляну протиракетної оборонної системи з космічного простору — обмежитися на час десяти років тільки до ляборатурійних дослідів. Опісля прийшла нова криза, коли Америка „видворила" з Об'єднаних Націй 25-ох „дипломатів", які насправді були шпигунами та швидко потім наказала зменшити персональний склад совєтської амбасади у Вашінґтоні на 50 осіб. Але той конфлікт швидко тимчасово полагоджено, що було ще одним доказом, що обидві сторони не хочуть війни і що обидвом сторонам залежить на тому, щоби приступити до бодай частинного поменшення обопільних арсеналів стратегічної зброї.

Тверде становище Реґена у справі популярно званої „зоряної війни" переконало Москву, що треба самій поступитися. За останніми вістками Совєтський Союз не має нічого проти того, щоб Америка переводила в космічному просторі експерименти з „малими" протиракетними ракетами. Що треба розуміти під цим — це знають хіба тільки нечисленні фахівці, а що взагалі покищо йдуть тільки експерименти, чи можна знайти таку ракету, яка, вистрілювана з космічного простору нищила б на лету ворожі ракети, скеровані на Америку, то це ще справа майбутнього. Покищо йдеться про припинення переговорів у зброєнні. Переговори у цій справі йдуть безперервно в Женеві. Заява речника Білого Дому, що конфлікт за число совєтських „дипломатів" у ЗСА це окрема проблема, яка не спричинить труднощів переговорам про зброю, виявилася правильною. Директор Інституту для космічних дослідів СССР Р. Саґдеєв заявив, що СССР не противиться невеличким „інструментам" протиракетної оборонної системи, а противиться тільки більшим „компонентам" такої зброї. Що значить така езопова мова про „іструменти" і „компоненти" — то це мусять з'ясувати фахівці з обох сторін. Саґдеєєв був у минулому тижні у Ню Йорку і поїхав до Вашінґтону із своїми прибічниками. Там напевно була мова про те, на що вже погоджується Москва та проти чого має надалі свої застереження. У найближчому часі державний секретар Джордж Шулц має знову стрінутися з совєтським міністром закордонних справ Едвардом Шеварднадзе. Реґен і Ґорбачов обмінялися знову листами. Всі ті познаки вказують на те, що в наступному році відбудеться нова конференція на вершинах Реґена і Ґорбачова і що вона закінчиться договоренням щодо редукції числа ракет на далеку і середню віддаль та щодо числа ракет американських і совєтських у Західній і Середущій Европі. Очевидно, залишиться надалі вічно актуальна проблема: як можна буде перевірити, чи совєтський уряд не зламає тієї умови і чи та частина редукція зброї не є тільки „на показ", бо залишиться ще по обох сторонах стільки атомової зброї, стільки ракет із „атомовими головками" і стільки атомових бомб, що вибух третьої світової війни знищив би обидві країни і приніс катастрофу цілому людству. Але люди так бояться цього, що треба бодай „на показ" зробити перший крок на шляху до ліквідації нуклеарної зброї — якщо така ліквідація взагалі реальна. Бо при величезній перевазі совєтських суходільних сил включно з танками — атомова зброя країн НАТО це єдиний гамулець проти совєтської амбіції помаршувати до Атлантику.

В ОФІЦІЙНОМУ ЛИСТІ на ім'я генерального секретаря ООН Гавіє Переза де Куеяра З'єднані Стейти Америки повідомили, що внесуть 100 мільйонів долярів в річний бюджет Організації Об'єднаних Націй. Ця сума є лише половиною річного внеску ЗСА, але все таки більше того, що З'єднані Стейти обіцяли внести. Ще недавно Білий Дім повідомив генерального секретаря, що ЗСА внесуть в бюджет 1986 року менше 60 міл. дол. На цьому настоював Конґрес, добиваючись зменшення федеральних видатків. В останні тижні асистент державного секретаря Джан Вайтгед розгорнув кипучу діяльність, щоб переконати Білий Дім збільшити внесок ЗСА з 60 міл. хоч до 100 міл. дол. Щодо генерального секратаря ООН, то він все таки має надію, що ЗСА внесуть 120 міл. дол. Протягом всієї історії ООН внесок З'єднаних Стейтів Америки в цю організацію становив 25 відсотків її річного бюджету.

Михайло Кучер

ЧОРНОБИЛЬ І ЩО ДАЛІ?

Катастрофа атомової електрівні в Чорнобилі, що її совєтський уряд вперто називає аварією, найбільш трагічна наслідками, не була перша. Шведські вчені кажуть, що протягом останніх трьох років в Чорнобилі мали місце три аварії, але менших розмірів. Про попередні три аварії совєтський уряд не дав людськості жадних відомостей і пояснень.

На Заході все таки стало відомо, що перший випадок стався в грудні 1983 року, другий зимою 1984 і третій також зимою 1985 року. Західні вчені знають, коли в атмосфері появиться циркон-ізотоп це значить щось поганого діється з реактором. Американські вчені твердять, що побільшена радіоактивність, яка появилася в лютому 1986 року була пов'язана небезпечною роботою реакторів в Чорнобилі. Західні вчені досі дуже мало знають про причини катастрофи в Чорнобилі. Невідомо як погашено пожежу. Сипання мокрого піску вистачає. Невідомо як охолоджено реактор, що зроблено щоб не вибухли сусідні реактори.

Шведські вчені продовжують дивуватися чому Москва засекретила інформації про перебіг катастрофи. Американські совєтологи переконані, що катастрофа в Чорнобилі викличе великі втрати в економіці, обраховані в сотні мільйонів долярів.

Катастрофа в Чорнобилі може викликати (або викличе) екологічну катастрофу. Нова вже економічна катастрофа може викликати зменшення жорстокости режиму — того досі не сталося. Може заіснувати і щось протилежного. Наляканий ЦК КПСС почне нові репресії. Як воно буде — невідомо, але шкоди від нуклеарної катастрофи України буде відчувати багато років. Буде отруєне натуральне середовище, реактивні опади знищили тисячі гектарів урожайної землі. Це дасть 19-20 мільйонів тонн біжжя менше. СССР купить додатково 5 мільйонів тонн кукурудзи і один мільйон тонн іншого зерна. Треба буде побільшити закупи м'яса і молочних продуктів. Великі кошти буде витрачено на очищення отруєних земель. Побільшиться задовження СССР у західніх банках.

Є відомості, що в СССР законсервовано щось біля п'яти електрівень з 15 електрівень з 15 реакторами. Там працюють над побільшенням безпеки.

Якщо замкнути всі електрівні типу Чорнобиль — це зменшить продукцію електрики на 60 відсотків. Продукцію електрики старим способом при допомозі вугілля і нафти викличе додаткові екологічні клопоти. В СССР вживають небезпечних ґрафітових реакторів. Можна заризикувати твердженням, що всі реактори в СССР працюють на тих засадах що Чорнобиль, себто продукують плутоній для атомової зброї.

Економіка СССР буде роками відчувати наслідки чорнобильської катастрофи, про що ніколи не довідаємось. Захворіння з приводу радіяції совєтський уряд включить у загальні процеси старіння та захворіння раком. Совєтська влада вперто називає чорнобильську катастрофу аварією, одначе слова не закриють того, що сталося.

Прем'єр України Олександер Ляшко сказав журналістам, що „наука не передбачала аварії того типу". Академік Вєліхов у „Правді" написав: „Ніхто не чув про подібний випадок". Ті слова нічого не пояснюють, одначе в них криється бажання себе виправдати. Це — признання влади в своїй безрадності. Пожежу гасили робітники і пожежники без охоронної одежі. Далі центральна совєтська влада обвинуватила місцеву владу, яка оббріхувала ЦК, скривала розміри катастрофи і нічого не робила для боротьби з нещастям.

Чорнобильська катастрофа поклала кінець політиці „гласности" Ґорбачова. Катастрофу передбачено, чому тоді її не уникнено? Місяць перед катастрофою „Літературна Україна" видрукувала статтю Любови Ковалевської, журналістки з Прип'яті, де мешкали інженери і робітники Чорнобильської електрівні. Її мали викінчити 1988 року і вона мала стати найбільшою атомовою електрівнею того типу. Типова совєтська ґігантоманія!

Перший реактор — пише Ковалевська, — збудовано погано і він власне вибухнув. Робітники працювали погано і недбало. Це означає „погану організацію праці". Календарні пляни з Центру практично не можна було виконати, тому працювали з ненормальним поспіхом і погано.

Реактор мав бути збудований протягом трьох років. Його „закінчили" у два роки. „Ненормально хутка праця робітників, щоб виконати нереальні пляни Центру, допровадила до дезорганізації цілої роботи". Завжди бракувало будівельного матеріялу, а який був — то поганий.

Існує теорія, що в СССР є дві економіки. Одна для цивільного населення, „для людей" а друга для армії. Ця ніби працює бездоганно. Чорнобиль виробляв плутоній для атомової зброї. Біля електрівні був склад уранової руди в кількості двісті тонн. Ця кількість у два рази більша від дозволеної для безпеки на Заході.

Реактори типу Чорнобиль мусять мати шестиметровий фундамент з бетону. Чорнобиль мав бетоновий фундамент у два метри. Чому так? Не вистачало бетону і решти будівельних матеріялів. Чорнобильська електрівня отримала 326 забракованих контейнерів для маґазинування атомових відходів. Такі контейнери мають можливість вибухати.

Злочинно мовчав про катастрофу секретар ЦК КПУ Щербицький і генеральний секретар ЦК КПСС Ґорбачов. У Куйбишеві „розмовляв з народом" і на всі питання мав „хутку і ясну відповідь". Ось приклад „ясности" Ґорбачова: „Мешкання для молодих родин — важлива справа". Це хіба добре для шкільних читанок. Властиво ніколи перед тим не виявилася так виразно безкарність партії, а вона „ніколи не помиляється". „Ізвестія" без адреси нарікали: „Пощо ховити гріхи?" Винна місцева влада, себто номінально українська.

В опінії карного права функціонарі ЦК не є державними урядами і не мають карної відповідальности за свої дії. Тому Ґорбачова не можна обвинуватити в тому, що допровадив до нуклеарної катастрофи. Але крім карного права є й інші критерії визначення вини.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

СХАМЕНІТЬСЯ, БУДЬТЕ ЛЮДИ..."

Зі здивуванням прочитала я в ч. 204 „Свободи" заклик-прохання редакції не відсилати книжки пера св. п. Антона Драгана п. н. „Пам'ятаймо про Вінницю" та не обтяжувати адміністрацію додатковими коштами.

Значить, дехто не бажає собі цієї книжки з цінним документальним матеріялом, зібраним нашим визначним публіцистом, що був наочним свідком розкривання масових могил у Вінниці.

Викінчив цю працю вже перед самим своїм відходом у вічність і залишив її для вжитку української спільноти, якій служив все життя, дослівно до останнього віддиху. Залишив її ніби своє завіщання — заклик до нас: пам'ятати про ще один український голокост, про який ввесь світ ніби забув.

Вже сама пошана до автора і його праці диктує якусь пристойність в дії.

Чи ж не варто нам книжку прочитати і запам'ятати статистичні дані, факти, що ілюструють це чергове по Великому голоді 1932-33 років масове винищування українського населення? Прочитати і запам'ятати на те, щоби бути спроможним про ці справи речево інформувати наших неукраїнських приятелів і знайомих та вміти забрати голос в тій справі коли цього потрібно.

Адміністрація „Свободи" навіть не зобов'язує купити книжку, просить тільки її в розумний спосіб використати.

Але чи ж ми самі не повинні до того додуматися, що датком 5 дол. причинимося до створення фонду на інші не то що корисні, але конечні потрібні видання?

Чи нам, власникам домів, авт і банкових конт, є аж так тяжко видати суму 5 дол. на таку ціль?

Як у нас буде такий порядок вартостей і таке незацікавлення нашими власними справами, то не здивуймося, як винищувач нашого народу добереться і до нас самих.

Атака на наш нарід не припиняється, а прибирає щораз інші форми. Вчора голодомор і масові розстріли, сьогодні арешт і насильне, найвищим судом усанкціоноване, видалення — просто в пащу ж потвори.

Як не будемо жертвенні, змобілізовані, узброєні в знання історичних фактів та активно зацікавлені обороною права українського народу на життя, обороною доброго українського імени, то буде більше Дем'янюків і в їх числі може знайтися будь-хто з нас... До того доведе нас наша власна каригідна байдужість.

Т. Кічоровська

Александрія, Ва.

ПРО ЧИСЛА І „ЕКСПЕРТІВ"

Згадуючи про жертви голоду України в 1932-33 роках, наші редакції не притримуються одного числа. Редакції мають право на коректування дописів. Дехто подає, що 5 мільйонів, дехто 6, інші 7, а ще інші 10. Між 5 а 10 — велика різниця! Пригадую собі статтю в „Свободі", яка була надрукована кілька років тому, в якій автор доводив з наукових джерел, що Україна втратила за час большевицької облоги 18 мільйонів осіб та в який спосіб. Це показує, що можна встановити одно число і на голод 1932-33 років.

Нарком Нікіта Хрущов признався, що в 1944-47 роках коли західній світ прочитав його спомини, то зробив „великі очі", бо до появи тих споминів про голод не знав.

Ми, українці, знаємо про страшні 1944-45 роки. Але і ми чомусь не згадуємо так як про 1932-33 роки. Тепер така пригадка була б дуже на часі хоч би й тому, що „експертом" від обох трагедій України був ніхто інший, як тесть Йосифа Сталіна — Лазар Каґанович.

Він був „експертом" від українських справ так, як Адольф Айхман був від жидівських.

Григорій Дробний

Дірборн Гайтс, Миш.

СПІВАТИ ЧИ НІ?

Зібравши в Канаді й Америці безліч виявів признання і симпатії, наші „Журавлі" відлетіли у свояси. У зв'язку з їхніми виступами залишилося ще одне питання, яке варто розважити. Маю на увазі спів національного гимну: слід було публіці співати його, чи ні.

Виступи „Журавлів" були суто мистецькими імпрезами, це були концерти хорової, а також сольової музики з різноманітною програмою. На мою думку, не було ані потреби, ні підстави для співання гимну.

У випадку „Журавлів" і взагалі мистців і мистецьких ансамблів з-поза океану, то їхнє становище й так доволі складне і наша громада не повинна його ще більше ускладнювати.

Василь Витвицький

Глен Спей, Н.Й.

ВСІ УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ!

М. Устим

УКРАЇНА ПІД ЧАС НІМЕЦЬКОЇ ОКУПАЦІЇ

II.

Із приходом німецької влади, українці вже в перших днях окупації зрозуміли, що ця влада не несла нічого доброго для України. Але тут додам, що не можна сумніватися, що навіть якщо б ця влада і обіцювала щось доброго, то і в такій ситуації українці ніколи б не співпрацювали з нацистами в убиванні жидів. Убивання людей (не казати вже цілих народів) ніяк є притаманне психіці українського народу, воно осоружне для нас, і поступування німців відносно жидів, окрім великого обурення, жалю і усвідомлення страшного терору — нічого більше не могло викликати. Вірю, що і в інших народів було подібне почуття і сприймання тих подій.

Окремо хочу ще згадати про створену німцями в часі окупації українську поліцію, на яку валять гори осудів. Місцеву поліцію (зглядно міліцію) німці організовували в перші дні їхнього приходу, мовляв для допомоги і утримування загального порядку в даному місті. Молоді хлопці, не маючи уяви про ту владу (так як, зрештою, і усі мешканці даного міста та околиці), ішли навіть радо до такої поліції, (потім багато з них утекло до наших повстанців). Участи в убиванні жидів вони не брали, хіба що німці змушували їх бути свідками цієї страшної сцени, щоб вони бачили як вишколені ґестапівці вбивають невинні жертви. (Про окремих убивців я не можу сказати, можливо, що такі були, але одиниці, і коли говоримо про такі одиниці, то відомо, що такі були між самими жидами, що вбивали своїх).

Та тепер вертаюся до теми нашої трагедії: нищення німцями нашого народу. Як вже було згадано, німці проявляли свою тактику по-різному в різних частинах України. Та всюди відчувався сильний терор. Всюди були розстріли, арешти й інші прояви жорстокости. В селян забирали багато всякого збіжжя, городини. Якщо б селянин не дав того, що вимагалось, — був би розстріляний не тільки враз з родиною, але могло б бути розстріляне і ціле село. Тюрми були переповнені. Було й так, що в один день розстрілювали усіх арештованих. У Рівному розстріляно в один день усіх арештованих — понад 500 осіб. Створювано штучний голод. В Харкові, в першому році окупації, через штучно створений німцями голод, вимерли тисячі народу. (Скільки? Варто було б підрахувати хоч приблизно.) В Києві, також був голод і були трупи на вулицях померлих з голоду, — це в другому році окупації. Відомо, що в Києві розстріляно в Бабиному Ярі багато українців. На Волині (а може і в інших частинах України) ґестапівські загони оточували села, зганяли людей до церкви, замикали і підпалювали. При тому спалювали ціле село. Хто втікав, того жорстоко вбивали. Люди, худоба, хати — все горіло. Село за селом! Львівська тюрма Бриґідки — була переповнена. Було багато розстрілів. Про якісь суди і мови не було. Є докази, що в тому часі співпрацювали з німцями совєтські працівники КҐБ. Як не дивно: між собою воювали, а при тому співпраця у запіллі була, і спільно винищували українських націоналістів. Україна спливала кров'ю.

А скільки померло з голоду совєтських полонених, між якими було дуже багато українців.

Ми не сміємо забути про ці страшні жертви нашого народу. Думаю, що ми повинні хоч тепер, поки ще є живі свідки тих подій, зібрати відомості від очевидців, від тих, що пережили цей страшний терор. Звернутись до людей, що походять з різних частин України, попросити розповісти про ті події. Такі розповіді це документ, — документ часу. Варто було б для цього при котрійсь українській установі створити комісію для цього і цим поважніше зайнятись.

У наслідок провокативних наклепів на нас, останніми роками відбулися збори, дискусії, зустрічі з жидами, також часто пишеться на ці теми в часописах. Якраз на підставі цих дискусій та статтей можна дійти до висновку, що є досить

(Закінчення на стор. 3)

Марта Р.

НЕДІЛЬНИМ ПОПОЛУДНЕМ...

Така чудова неділя золотої осени. Дерева всі вже в червоному і золотому вбранні вітають нас останніми усмішками соняшної неділі.

Моя знайома піддає думку:

— Чи не вибрались би ми на одну із окраїн нашого великого міста, де ще більше дерев, а де машкають наші знайомі. Провідали б їх!

— Сказано, виконано.

Мчить авто по шосе, але не довго, бо скоро скручує на міську дорогу. Ми вже неначе в іншому місті. А ось перед нами апартаментові бльоки, де мешкають знайомі моєї товаришки подорожі.

Входимо до канцелярії і питаємо про адресу. А у відповідь:

— Нам не вільно подавати ні адрес ні телефонів мешканців цього комплексу. Ось яка турботливість про мешканців в сьогоднішній добі!

— Тут десь недалеко находиться також апартаментовий дім для старших віком, в якому найшло захист і багато наших людей — підказує мені моя супутниця.

Проїхавши заледве кілька мінут, бачимо наліво великий будівельний бльок і напис „Апартаменти..." (та назва, якої я не запам'ятала).

— „Це тут" — додає моя знайома, я вже раз відвідувала моїх знайомих". Чотирикутником побудовані одноповерхові бльоки домів із бальконами повними квітів, на прилеглій паркувальній площі довгі ряди авт, багато квітників серед травників, поміж ними вигідні лавочки, на яких сидять старші жінки і гуторять...

Ідилія!

Зупиняємо авто на ділянці, призначеній для відвідувачів, і входимо до будинку. В передсінку скляні двері на коридор, але замкнені на ключ. Що далі?

Стоїмо хвилину розгублені. Але ось відчиняються двері і з них виходять дві старші пані. Почувши нашу українську мову, поучують нас, яких заходів треба ужити, щоб дістатися досередини.

За хвилину, дві, відчиняються автоматично двері в коридор. Їдемо віндою на перший поверх до нашої знайомої.

Обійми... вітання...

Гарний двокімнатний апартамент з прилеглою кухонкою, вповні обладнаною, всі вигоди.

— Але про порядкування і харчування вже треба подбати самому. Дещо допомагають нам діти, — пояснює знайома, часом городник привозить нам городину. Є можливість довозу управою міста дешевих готових полуденків, але замало охочих з них користати.

Господиня приготовляє перекуску. Час летить птахом. Занурюємось у спогади. Стук у двері:

— Хочу „перекинутись" з вами кількома словами. О, ви маєте гостей! Прийду пізніше. Так нудно самій...

Спогади розгортаються.

За короткий час знову стук у двері:

— Я повертаюсь із закупівлі, хотіла з вами поговорити, порадитись, прийду пізніше, ввечері; час так довжиться!

Продовжуємо свої розмови про спільні хвилини із таборових часів. Вказівка годинника швидко летить.

Я наче молоднію, коли бачу вас, бо тут... бо тут, ніде правди діти, так багато вільного часу...

Знову стук у двері:

— О, ви зайняті гістьми, а я хотіла вам сказати, де можна з'їсти дешеві обіди і взагалі поговорити, час так довжиться... Прийду пізніше.

Прощаємось. Наша знайома проводить нас по коридорі. Нараз затримується біля одних дверей:

— Знаєте, хто тут мешкає? Наш спільний знайомий ще з німецьких часів мгр Х. Хвилину зачекайте. Вернуся до хати і подзвоню, чи він вдома, бо тут такий звичай, що без попередження не годяться відвідини.

Стукаємо у двері нашого знайомого:

— О, який радий, який радий, що не забули про мене!

— Ну, пане магістре, як поживаємо? — питаю.

— Що ж вам сказати? Вигода є, аж забагато її. Досить читаю, придалась би нам тут бібліотека з читальнею і спокійне місте для праці. Є тут справді бібліотека, але це відкритий простір, який сполучений із вітальнею, де часто сходяться наші мешканці і часом знайомі, щоб поговорити. Там працювати не можна. Вчуся варити, бо моя дружина не навчила мене „цієї штуки" — такі тоді були часи. Це забирає мені трохи часу, але все ж таки день не раз такий довгий... довгий... Люблю майструвати у дереві, але тут немає де. В кімнаті цього робити не можу, бо долівка встелена килимом. А день часом... предовгий. Як матимете час, відвідайте ще колись.

Повертаємось додому. Подорозі вступаємо на каву.

— Яку проблему бачите ви серед наших старших віком, на основі цього, що бачили сьогодні — питаю свою сопутницю:

— Америка запевнила їм вигідне життя і безтурботне, але багато із них стало перед проблемою: чим його виповнити?... Нудьга, нудьга і ще раз нудьга... Немає чим заповнити дня, і це може залишити травму у психіці багатьох із них. Коли ще хтось має родину і втримує з нею зв'язки, то ще не найгірше, але коли людина зовсім самітна... Звичайно є люди, які вміють виповнити життя такою чи іншою працею, але не всі, а тим всім іншим життя не схилку не усміхається...

— А мені пригадується, — продовжує балачку, ось що:

— Була я колись в Канаді. Одного дня поїхала провідати свою знайому, яка власне жила в пансіоні для старших віком. Застала я її в невеликому шпиталику, що містився на найвищому поверсі цього будинку, у якому були приміщені немічні і там находили лікарсько-медичну опіку. А виходячи звідтіля, наткнулася на свого кузена, який працював в адміністрації і він показав мені різні улаштування для тих, які проживали самітно. Отож, у підвалі цього будинку були розміщені кімнати чи хоч закутки, в яких наші сеньйори могли б проводити вільний час для різних своїх „габі". Отже були там робітні: різьбарська, столярська, малярська, окремий закуток для вишивальниць гуртом, кутом для шиття, закрита бібліотека з читальнею. В кожному із тих закутків я застала старших віком, які не тільки працювали, але працюючи в гурті, не відчували відокремлення.

(Закінчення на стор. 3)

Вашінгтонці привітали о. Й. Денищука з ювілеєм

У неділю, 14-го вересня ц. р. парафіяни Собору Пресв. Родини разом з іншими громадянами Вашінгтону й численними гостями відзначили 40-літній ювілей свого улюбленого душпастиря о. Йосифа Денищука, ЧНІ.

Програма святкувань складалась з двох частин: благодарної Божественної Літургії і бенкету-концерту. Літургію відправив о. ювілят в співслуженні десятьох священиків. Коротку але глибоку змістом проповідь виголосив о. протоігумен Михайло Бздель, ЧНІ, який вказав на всебічність о. Йосифа — монаха, духовного провідника, місіонаря та відданого члена роду Денищуків. Парафіяльний хор під управою проф. Миколи Кормелюка своїм гармонійним співом причинився до піднесення настрою присутніх.

Співслужащі священики Благодарної Літургії (зліва): о. Атаназій Пекар, ЧСВВ, о. Тарас Лончина, о. канцлер Мартин Канаван, о. Франц Новак, ЧНІ, о. Іван Сирота, ЧНІ, о. Іван Фецько, ЧНІ, о. ювілят Йосиф Денищук, ЧНІ, о. Михайло Вівчар, ЧНІ, о. протоігумен Михайло Бздель, ЧНІ, о. Павло Гутрі, ЧБМ, та о. ректор Лев Моско.

В п'ятій годині по полудні понад 400 осіб взяли участь в ювілейному бенкеті-концерті, приготованому комітетом під головуванням Марії Слоти. Господарем бенкету був Теофіль Старух. Програму розпочато молитвою о. монс. Канавана, канцлера Філядельфійської архиепархії, і многоліттям. Вечеря була переплетана мистецькими виступами і привітами від владик, священиків, організацій і поодиноких осіб. Д-р Богдан Футей передав гратуляційного листа від президента Рональда Регена. Д-р Михайло Варис, голова будівельного комітету, дав до відома, що з цієї нагоди вплинуло понад 10,000 дол. дарів любови, які о. ювілят заздалегідь призначив на будову крайового собору у Вашінгтоні. Потім промовляв Іван Сирота, ЧНІ, товариш о. Денищука з юнацьких і студентських часів. Він розповів декілька цікавих епізодів з життя о. Йосифа, насвітлюючи його многогранну діяльність і любов до ближнього.

В концертовій частині вечора взяли участь: парафіяльний хор, оперова співачка Галина Андреадіс у супроводі проф. Ольги Сушко-Наконечної, тріо бандуристів під проводом Ірени Андреадіс і Галини Кохно та танцювальний й інструментальний ансамбль родини Федориків. Марта Перейма написала й приготовила спеціяльний монтаж, темою якого була будова церкви — собору малими дітьми парафії. При кінці сценарія діти передали великий срібний ключ. о. ювілятові для відкриття собору.

Під кінець програми старша сестра о. ювілята Анна Вихриста в імені родини подякувала всім за пошану до її „дорогого братчика". Вона пригадала, як то о. Денищук, ще заки закуплено було площу для будови церкви, на тому місці закопав медалик Пресв. Родини, яка „вислухала ваші молитви і тепер будова величавого собору от-от має вознестись вгору!". Ці щирі слова найшли належний відгук серед присутніх.

Останнім промовцем був сам отець ювілят. Його виступ сміло можна б зарахувати до мистецької частини з уваги на цікаву форму і спосіб передання. Своє життя він представив як ряд „несподіванок" у Божім Провидінні, з яких останньою був приїзд до Вашінгтону з дорученням будувати собор Пресв. Родини, який рівночасно мав би служити крайовою святинею для українців Америки. В цій глибокій емоційно насиченій аналізі учасники вечора змогли ще ближче пізнати духовість свого душпастиря і посилити свій зв'язок з ним.

Точно в 8-ій год. вечора закінчено святкування улюбленою піснею о. Йосифа: „О, спомагай нас, Діво Маріє!"

Мирослав Сербин

Відділ УАКРади в Баффало у поклоні Головному Отаманові

У суботу, 11-го жовтня ц. р., з ініціятиви місцевого відділу УАКРади українська баффалівська громада відзначила бенкетом 60-ту річницю смерти головного командуючого збройних сил України в роках 1917-20 і голови Директорії УНР Симона В. Петлюри. Голова баффалівського відділу УАКРади Леонід Царик привітав гостей на залі і представив виконавців програми вечора — Галину Дитиняк, члена ансамблю канадської опери в Торонто і проф. Михайла Воскобійника, професора історії Східньої Европи і України у стейтовому університеті центрального Конектикат.

Вечір розпочала Галина Дитиняк піснею „Іду я росами", муз. Володимира Верменича, сл. А. Богачука, під акомпаньямент О. Алексевич-Лавні. Гарний, сильний голос, високе сопрано, звучить мелодійно, і чисельно зібрана публіка нагородила молоду співачку заслуженими оплесками.

Слідував реферат проф. М. Воскобійника. Прелегент коротко зупиняється на постаті сл. п. Симона Петлюри, підкреслюючи його велику силу волі, особисту громадсько-політичну відвагу і цілковиту відданість справі впровадження усамостійненої України в коло вільних народів. На тодішні часи і обставини, в яких жив український народ, завдання велетенське. В процесі революції Симон Петлюра очолив збройну боротьбу і виріс на загальнозваного вождя української держави. Ціле своє життя він присвятив найвищій ідеї — ідеї державности нашого народу і став символом боротьби за цю державність.

Трагічна смерть Симона Петлюри з рук червоної Москви не оправдала сподівань жорстокого окупанта зняти українські державні прагнення з порядку денного. Петлюра став невмирущою програмою дії для наступних поколінь, став символом боротьби за незалежність.

Прелегент широко з'ясовував позитиви і негативи наших змагань за свою незалежність і державність в часі великої революції. До позитивів зарахував факт, що тодішня генерація українських провідників поставила на перше місце ідею української державности, а не ідею соціяльної революції. Важливим моментом було поставлення Києва в центр державних прагнень і створення державного авторитету Української Центральної Ради, єдиного речника цих прагнень українського народу.

Сьогоднішній вечір, — сказав прелегент, — присвячений вшануванню пам'яті головного організатора збройної, визвольної боротьби за державу незалежности, боротьби, якої Україна не виграла. Причини поразки повинні і мусять бути для нас пересторогою на майбутнє. А тих причин було багато.

Брак провідної, освіченої верстви, неправильний розвиток політичної думки, брак українських професійних кадрів, відносна слабість українських політичних кадрів, присутність на Україні протягом усього 1917 року і початку 1918 кількох мільйонів російського війська, відсутність кубанського козачого війська в боротьбі за українську державу, ворожість чисельних і добре зорганізованих національних меншин України, вороже ставлення уряду Вільсона до Антанти, відсутність будь-якої допомоги зі сторони країн переможної Антанти, анархістична стихія серед частини селянства, мала допомога визвольним змаганням зі сторони Православної Церкви і, нарешті, винятково перфідний московсько-большевицький агресор із досконалим багажем обманних, революційно-ідеологічних засобів.

В бурхливих 1917-20 роках Україна не здобула своєї перемоги, але з мрій одиниць стала в роки революції національним ідеалом мільйонів населення України з виразною політично-визвольною програмою на сьогодні і на майбутнє. Підступне вбивство С. Петлюри жидівським фанатиком, вишколеним агентом ГПУ Шварцбартом мало на меті знищити символ української боротьби за незалежність і рівночасно скомпромітувати український національний рух примітивним обвинуваченням в антисемітизмі.

Сьогоднішня акція очорнювання українців жидівськими колами вільного світу — це лише продовження хитрої московської гри — компромітувати українців у вільному світі і настороживати світове жидівство проти нас. Сьогоднішня лінія московської політики — це лише продовження акції органів ЧК, ГПУ, НКВД, МВД і КГБ, які в імені засади „діли і пануй", руками своїх службовців жидівської національності нищили всі спроби національного відродження в Україні, маючи на приміті посилення ненависти українського населення до виконавців брудної роботи. Жидівські кола, які добре про це знають, мовчать і ніколи не згадують про ролю жидів в часі революції і пізніших трагічних для України роках. На безборонного легко нападати і його оплюгавити. Найкращим доказом цього є суд над Дем'янюком.

Проф. Воскобійник вважає, що протиакцією вільних українців на всі зазіхання ворожих нам сил повинно бути створення українського, демократичного політичного проводу і посилення наступального активізму на різних ділянках діяльності у вільному світі. На його думку, найвідповіднішою платформою для об'єднання всіх українських політичних організацій у вільному світі є сьогодні УНРада. Доповідь цікава і, на мою думку, повинна б була бути виголошеною, а не відчитаною.

Мистецьку частину програми закінчила Галина Дитиняк, відспівавши під акомпаньямент О. Алексевич-Лавні пісні — „Запливай же, роженько весела", муз. Г. Майбороди, сл. А. Малишка, і „Не забудь юних днів", муз. М. Лисенка, сл. І. Франка. Рясними оплесками нагородили присутні цей другий виступ молодої співачки. Імпрезовий референт баффалівського відділу УАКРади Д. Пришляк, якому баффалівські українці завдячують виступ хору „Журавлі", які в початковій програмі події не мали в пляні до нас заглянути, вручив обом панам квіти.

Бенкет відбувся в приміщеннях української автокефальної православної церкви. В приємній, товариській атмосфері провели присутні час спільної зустрічі, яких у нас, на жаль, так мало.

Вечір закінчено відспіванням національного гимну. Громадно віддали ми поклін Великій Людині, що очолила похід українського народу до волі і на тернистому шляху, в боротьбі за цю вимріяну свободу, зложила свою голову на вівтарі батьківщини.

Богдан Пашковський

Ми втратили Тетяну Баюк

Несподівано вдарила вістка: 28-го вересня померла після тяжкої хвороби талановита малярка Тетяна Баюк. Було їй всього 55 років. Наша громада не знала про її хворобу, тож ті, що хотіли б із нею побачитися й попрощатись, не змогли цього зробити і тепер шкодують.

Тетяна була талановита в багатьох ділянках. До чого б вона не бралась, все їй давалося легко й успішно. До Америки вона приїхала з Бразилії, де вже з молодих літ здобула значні успіхи в малярстві. В Америці її картини були на багатьох українських і американських виставках. Тетяна випливала на широкі води як член Мистецької Ліги в Чікаго й отримала кілька нагород на виставках картин. Проте, найбільшим досягненням мисткині була її композиція „Неопалима Купина". Над цією монументальною працею Тетяна трудилася п'ять літ. Це — синкретична праця в якій з'єдналися кілька видів мистецтва. Перш за все, Тетяна вивчила грунтовно все що стосувалося українських дерев'яних церков не тільки в Україні, але й у Польщі та Чехо-Словаччині.

Св. п. Тетяна Баюк

Мисткиня навіть порівняла наші церкви з дерев'яними храмами інших народів і визначила наші питомені особливості та звеличала наших, переважно безіменних, архітектів.

Моє знайомство з Тетяною почалося саме на цьому грунті, в бібліотеці Чиказького університету, куди мисткиня прийшла в пошуках джерел і матеріялів для своєї праці. Знайомство почалося несприятливо, бо пильна й вимоглива мисткиня бажала відразу все дістати в руки й не проминути ні одної будь-коли збудованої церкви. А такої всеобіймаючої книги не було. Розчарована Тетяна перенесла своє невдоволення на бібліотекарку. Але після кількох годин спільних розшуків і чаю з купленим у автоматі печивом атмосфера злагідніла настільки, що зав'язалося приятельство. Найкращою пам'яткою тих часів лишилася мені обкладинка моєї збірки „Зелень моря", намальована Тетяною.

У журналах і публікаціях старої Російської імперії, Польщі й Чехо-Словаччини знайшлися цінні матеріяли, які Тетяна уважно виступдіювала й використала. Вона створила мало не сотню олійних картин з українських дерев'яних церков. Вона їх своїм чарівним пензлем обновила, вдихнула в них кольори життя; навколо церков насадила ліси, сади, квіти, наповнила церкви святково вбраними людьми так, як це було колись і так, як це повинно бути.

Чоловік Тетяни, Орест Баюк, зробив із цих картин прозірки. Тетяна написала текст і майстерно виголосила його в записі на стрічку; до цього вдало Баюки підібрали музичне тло. Цей унікальний монтаж був кілька показаний у Чікаго та інших містах, і хто його бачив, був захоплений. Тетяна виготовила й англійський текст. Вона мріяла про видання розкішної репрезентативної монографії, адже до цього текст і малюнки були вже готові. Але це було не під силу одній родині, а допомоги від організацій, в тому числі від церковних, не прийшло. Тетяна була ображена, що громада, яка так щедро жертвує на місцеві церкви, не хоче нічого дати на Всеукраїнську Церкву.

Тетяна була обдарована в усіх видах малярства, але особливо добре володіла технікою акварелі, тільки їй притаманним стилем. Акварелі не подобаються багатьом своєю блідістю, недарма ж вони „водяні"... В Тетяни акварелі були яскраві, виглядали, немов олійні картини. Акварелі треба малювати швидко, і їх не можна виправляти. Під час наших спільних вакацій в Арканзасі, вже багато років тому, я була зачарована тією швидкістю й майстерністю, з якою Тетяна переносила на полотно навколишню природу.

Всю дорогу Тетяна співала, як соловейко. Вона була обдарована сильним, оперового калібру, вишколеним сопраном. І яких тільки пісень ми не пригадали! Вийшли з різних кінців України, а мелодії й слова знали ті самі.

Мистець — людина особлива, відмінна від інших. Пересічні люди не хочуть цього визнавати, міряють мистця своїм аршином і вимагають від нього більше, ніж від себе. Помічають більше дрібні прогріхи мистця в поведінці, аніж його цінність. Люди люблять шукати плями на сонці...

Тетяна знала собі ціну. Люди цього не люблять. Вони люблять тих, що внизу, бо тоді почуваються вищими самі. До того, хто їх переважає, люди відчувають заздрість і часто входять із талантом у конфлікт. Непошана викликає в мистця бунтарство, часом і недоречне. Здебільша, важко розібрати, хто винен. Наслідок — розчарування, зневіра, розрив із середовищем і відхід на відлюддя, спроби знайти признання в американських колах, — а там ще важче вибитися, ніж межи своїми...

До цього додалися родинні непорозуміння, суть яких відома цілковито тільки родині. Наші особисті спроби повернути Тетяну в українську громаду були тяжкі, бо пісні й безуспішні. Проте, ми не втрачали надії. Баюки розглядали нас також, як частину громади (і це так і є) і свою гіркоту проти загалу переносили і на нас.

Якраз коли ми хотіли знову наблизитися до Баюків, кінець вересня обірвав життя Тетяни. Покинула вона нас навіки, залишивши на вічну пам'ять свою працю, свої твори і двох дочок.

Ганна Черінь

Засновано комітет 1000-ліття Християнства в Україні Олбанської округи

У відповідь на заклик Крайового Комітету для відзначення Тисячоліття Християнства в Україні, Братство св. о. Миколая у Вотервліті, Н. Й., головою якого є Ярослав Кушнір, вирішило на своєму засіданні запросити представників усіх релігійних і світських організацій з громад Амстердам, Вотервліт, Коговз, Трой православних і католицьких церков на основуючі збори 22-го лютого ц. р., щоб заснувати Комітет для відсвяткування найбільшого тисячолітнього ювілею в нашій історії.

На Збори прибули представники майже усіх запрошених організацій, з котрих вибрано Управу Комітету: Ярослав Кушнір — голова, Володимир Стадник — заступник голови, Наталія Рубич — україномовний секретар, Юліяна Шепелява — англомовний секретар, Іван Романишин — касир.

До Почесного комітету ввійшли парохи: з Амстердаму о. Степан Джулій; з Вотервліту о. декан Теодор Гуманицький; з Коговзу о. Митрат Володимир Андрушків; з Трою о. Володимир Пашко (православна церква), о. Іван Куліш з Галсону (правос. церква), і о. Олександер Кенез з Трою (католицька церква). Представники парохій: Амстердам — Ярослав Римар, Вотервліт — Володимир Літинський, Коговз — Степанія Бачинська, Трой (прав. церква) — Іван Філь, Трой (катол. церква) — Дмитро Хорват. Вільні члени комітету: Уляна Омецінська, Катерина Пашко і Мирослав Юрчук. До Контрольної комісії ввійшли: Євген Наболотний — голова; Семен Когут, Василь Кошикар, Степан Гарабач і Василь Коцур — члени. Комісії: організаційна: Теодор Федак і Надя Сембрат — голови, члени — Йосиф Білинський, Михайло Бабяк і Ярослава Білинська; фінансова: Дозя Кушнір — голова, Анастазія Голубець — заступник голови; члени — Марія Коргун, Дмитро Хорват, Михайло Савків і Ольга Жиглевич; зовнішніх зв'язків: Михайло Герець — голова, члени: Мирон Свідерський, Андрій Дурбак, Дарія Якубович, Тарас Шепелявий, Володимир Літинський, Ала Герець і Петро Паращак. Преса: Наталка Кушнір — голова, Іван Дурбак — заступник голови, члени: Володимир Літинський, Володимир Барабаш, Олександер Підвербецький і Михайло Савків (мол.); мистецько-імпрезова: Михайло Коргун — голова, члени: Дарія Якубович, Ала Герець, Зеновія Білас, Володимир Кривулич, Микола Філь, Віра Кушнір і Ярослав Кушнір.

Комітет досі відбув сім засідань, на яких обговорено різні проєкти, заініційовані членами комітету. Устійнено дві головні дати святкувань, а саме: 3-го жовтня 1987 року відбудеться величавий концерт в Конвенційній залі „Емпайєр Стейт Плаза" в Олбані, в якому візьмуть участь хор „Думка" з Ню Йорку і танцювальний ансамбль „Сокрилі" Роми Прийми-Богачевської. Друга дата — це відзначення Акту Хрищення, яка відбудеться в травні 988 року також в Олбані.

Запляновано також винаймити публічні рекламові таблиці, що є розміщені на перехрестях головних доріг, щоб в той спосіб розрекламувати наше ювілейне святкування.

Фінансова комісія почала свою працю, щоб придбати фінанси на покриття видатків запланованих проєктів.

Комітет рівнож апелює до всіх українців нашої околиці приєднатися і взяти участь у святкуваннях найбільшого ювілею — Тисячоліття Християнства в Україні.

Наталка Кушнір

Україна...

(Закінчення зі стор. 2)

часта необізнаність наших громадян з подіями того часу в Україні. Як воно дійсно було? Відчувається брак поінформованости, і то у тих осіб, що цікавляться цією справою, що дискутують на ці теми. Часто говорилося в часі дискусій до жидів: „Ось, забудьмо, що було в минулому і тепер співпрацюйм..." і т.д. Про що ж забувати? Хіба ж про те, що ті, що це казали і самі не знали точно що саме забувати (хіба, що і вони повірили наклепам про убивання жидів українцями?) Як би не було, видно вони приписували, що „щось" таки було, було „щось страшне, погане", щось українці злого зробили, бо інакше свідки цих подій це виразніше виснили б... Знову знаходились жиди, що розуміли це так, — мовляв, українці хочуть, щоб жиди забули про участь українців у вбиванні жидів, про їхню співпрацю з нацистами і, розуміється, обурювались цим ще більше...

Одним словом повне непорозуміння. На мою думку, навіть якщо щось було, то ніяк не слід забувати, а слід вияснити. Слід вияснити як воно справді було. Тільки правдою ми можемо дійти до порозуміння, до правильних заключень. Кожна мудра людина і в тому кожний мудрий народ, повинен шукати правди. Часто наші дискусії звучать дивно. Пригадується мені як одна наша поважна громадянка описувала свою дискусію з жидами: ось жиди їй казали про їхній голокост спричинений Гітлером, а вона у відповідь сказала: „А зате ми мали голокост в 1933 році..."

Певно, що ми мали цей голокост і це, на щастя, тепер вже доказано світові, але сама відповідь в часі тієї дискусії, на мою думку — надзвичайно неправильна. Куди правильніше було сказати, що Гітлер вимордував наш народ теж дуже жорстоко, що це був і наш голокост. Бо так справді і було. Можна було б навести більше прикладів такої невдачної дискусії, хоч ніяк не можна сумніватися в щирій і добрій волі усіх дискутантів. Думаю, що краще обізнання зі справою могло б багато допомогти у вияснені нашої так дуже важливої проблеми.

Недільним...

(Закінчення зі стор. 2)

Зовсім окремо находилась вітальня із прилеглою кухнею, де можна було погуторити за кавою чи перекускою чи навіть час від часу улаштувати спільні обіди або їх вечерю.

Чули ми, що тут збирають гроші на закупівлю малого автобуса, що іноді можна поїхати зі сеньйорами на прогулянку чи відбути якусь і дальшу подорож, але це тільки в деякій мірі може заступити надмір вільного часу. Залишається — далі відкрита проблема щоденного заповнення часу для багатьох старших віком.

БОЛГАРІЯ НАРЕШТІ подала до відома причину вибуху хемічної фабрики, у якому загинуло 17 осіб, а кількадесять були поранені. Офіційні болгарські чинники кажуть, що причиною катастрофи було недбальство відповідальних робітників і після закінчення урядового слідства усі вині будуть притягнуті до судової відповідальности і покарані. Вибух наступив в місцевості Девня, біля Чорного моря і пристані Варна.

Срібний ювілей єпископської хіротонії Владики А. Сапеляка та Епархії в Арґентині

В неділю, 12-го жовтня ц. р., у Буенос Айресі відсвятковано урочисто 25-річчя єпископських Свячень Владики Андрія Сапеляка, першого Епарха українців-католиків у Арґентині. Програма святкувань срібного ювілею Владики Андрія і української Епархії Св. Покрови, при участі арґентинської Ієрархії та українських Владик відбулася в рамках підготови 1,000-річчя Християнства в Україні.

По всіх провінціях Арґентини, заселених українськими вірними, вже заздалегіть велися приготовлення до цього торжества, а головно в провінціях Місіонес, у центрах — Посада, Апостолес, Хардін Амеріка й інших, у Чако, осередку Саенс Пеня і Формоса; у Мендощині, в Бовені, під проводом отців парохів, Сестер Василиянок і Служебниць, українських католицьких установ і організацій. Великий настрій одушевлення і пожвавлення можна було відмітити між молоддю і дітворою; цими останніми роками, окремо, молоде покоління є дуже зацікавлене українськими справами: своєю рідною Церквою, історією, своїм походженням у підготові ювілею Тисячоріччя Хрищення України.

Приготовлення для відзначення срібного ювілею набрали більшого розміру й наукового характеру в самій арґентинській столиці, при катедрі Св. Покрови, а окремо при Філії Українського Католицького Університету ім. св. Климента Папи в Буенос Айресі. В суботу, дня 11 жовтня, в салоні катедрального собору (вул. Рамон Фалькон 3960) відбувся науковий сімпозіюм, присвячений Тисячоліттю Християнства в Україні, модератором якого був д-р Михайло Василик, професор і завідуючий УК бонарійської філії.

Програма сімпозіюму була досить обширною, може і завелика на один день конференції і дебат: вранці відбувся ряд конференцій і дискусій для української молоді, а в пополудневій порі почалися конференції для дорослої публіки. Кожна доповідь, виголошена українською мовою, тривала приблизно 15 хвилин; після доповіді проводилася дискусія на заторкнену тему.

Владика Андрій Сапеляк розгорнув дуже змістову тему про „Значення українського православя і католицизму", висновок якої може бути такий, що український християнізм завжди був і є „православний" у католицькій церкві. Отець д-р Люїс Глинка, францісканин, виголосив важливу і актуальну доповідь на тему „Чому Хрищення 988 року є Тисячоліття українським, а не московським". Д-р Михайло Василик розвинув цікаву тему: „Українська культура перед 988 роком", а о. Іван Федорович, салезіянин, в синтезі розповів про „Поширення християнства між слов'янами".

Інж. Леонід Голоцван, ораторським тоном зачарував слухачів своєю доповіддю про: „Християнство українського народу у творах Тараса Шевченка". Публіка кількакратно нагороджувала його за цитування „Кобзаря" рясними і тривалими оплесками.

Мгр Лідія Тавридзька захопила асемблею дуже цікавою темою: „Релігійні мотиви у творах сучасних совєтських поетів". Доповідач просила вибачення за невичерпності її доповіді, бо не всі твори поетів в Україні нам відомі. Вкінці, ліц. Олег Яхно документально переповів про трагічне „Переслідування Української Католицької Церкви в сучасній Радянській Україні". Публіка одноголосно висловила бажання, щоб подібні конференції частіше відбувалися і охоплювали обширніше коло слухачів.

Кульмінаційний день святкувань ювілею 25-річчя єпископських свячень Кир Андрія Сапеляка й української Епархії в Арґентині відбувся в неділю, 12-го жовтня. Вже від самого ранку українські та арґентинські вірні почали заповнювати катедральний храм Св. Покрови в Буенос Айресі, між котрими були делегації наших парафій з далеких провінцій, хоча й не дуже численних, із-за великої економічної кризи, що переходить Арґентина й яка прикро дається відчути в буденності населення.

О год. 10-ій Владика Андрій, у сослуженні Кир Єфрема Кривого з Бразилії та дванадцятьох арґентинських архиєпископів і єпископів, папського нунція монс. Калябрезі, всього українського клиру, між котрими був теж брат кир Андрія, салезіянин о. Василь, та священнослужителів інших обрядів, між іншими, Провінціял ОО. Салезіян з Буенос Айресу та представники інших чинів, розпочав у катедрі відправу торжественної Архиєрейської Служби Божої, у присутності примаса Арґентини, кард. Арамбуру. Дияконували нововисвячений священик Павло ван Луффелен, салезіянин, і о. Гектор Зімер, парох в Хардін Америка. Святу Літургію співав увесь Божий люд. Молодіж Пласту і СММ-у в одностроях перед іконостасом, обкружували сослужителів архиєреїв.

Проповідь українською мовою виголосив Владика Єфрем, а по-еспанськи, архиєпископ дієцезії Ля Плата. Апостольський нунцій прочитав довшу телеграму, яку надіслав з приводу ювілею Владики Андрія Святіший Отець Іван Павло II, а на закінчення Богослужби він вручив офіційно ювілятові листа від Папи латинською мовою. Короткими палкими словами подяки Кир Андрія і многоліттством завершено урочисту відправу Св. Літургії.

Ювілейний бенкет мав місце на катедральному майдані, під голим небом, о год. 1-ій, пишно зорганізований Українським Католицьким Об'єднанням, за допомогою місцевих Українських ОО. Салезіян, Сестер Василиянок і Служебниць. До трапези засіло понад 500 осіб, скільки могло набути квитків. За почесним столом засіли разом з ювілятом всі Владики, котрі взяли участь у відправі; представники від арґентинського уряду та відмінних українських установ у Буенос Айресі. Гарна погода і весняне сонце досить припікало гостей, після двотижневих дощів: аж напередодні свята небо вияснилося на загальне задоволення присутніх, а особливо організаторів.

Завдання тостмайстра знаменито виконав спікер-сповіститель арґентинського радіо й офіцер авіяції, п. Швець українського походження. Він майстерно проводив учтою та перечитував численні телеграми, що наспіли з різних сторін світу: від Східньої Конґреґації з Ватикану, від українських та арґентинських Владик, від уряду, від ректора Майора ОО. Салезіян з Італії, від протоархимандрита ОО. Василиян, о. Патрила, від усіх українських церковних громад з Риму та від численних колишніх учнів Української Папської Малої Семінарії.

Д-р М. Василик виголосив програму подвійних ювілеїв — єпархіяльного свята і достойного ювілята Кир Андрія, підкреслюючи осягнення і успіхи здобуті, розвій та розбудови арґентинської Епархії під керівництвом дорогого Владики, від самого початку її оснування Апостольською Столицею в 1961 році, коли йому не було ще де притулитися. Перші роки душпастирювання Кир Андрія, — це були дійсно піонерські-місіонерські часи, що вимагали дуже великої жертвенности, терпеливости й посвяти, щоб почати, розвинути і сконсолідувати, часто в критичних і несприятливих обставинах та з різнорідними труднощами, головно фінансовими, таке велике діло, яким є нині українська Епархія в Арґентині. Діти і учні української епархіяльної школи симпатично переплітали гостину співами і деклямаціями, а представники делеґацій передавали подарунки Владиці Андрієві.

Після спільного обіду на тому самому майдані відбувся святочний концерт, що відкрив привітальним словом Б. Коваль, голова Української Центральної Репрезентації, на обширній сцені, що спорудив будівничий п. Галатьо, за старанням Голови УКО п. Балюка, які вклали багато праці в підготову цього свята. Тут слід згадати теж відомого нашого живописця Миколу Голодика, який розмалював тепер катедральний собор у Бойнесі і має закінчити працю до 1988 року.

Відчитано також писемні привіти еспанською і українською мовами. На концерті виступали між іншими, такі виконавці: Клявдія Полоненко — сольо; Капеля бандуристів ім. Т. Шевченка; хор „Сузір'я"; балет „Віночок" з Місіонес; балет Т-ва „Відродження"; балет Т-ва „Просвіта". Виконання всіх точок відбулося на дуже високому художньому рівні. Особливо захопили публіку знамениті виступи всіх танцюристів, яких присутні рясно оплескували.

Владика Кир Андрій виголосив кінцеве слово до святочної громади, висловивши свою вдячність до всіх тих, хто причинився до доброго успіху цього торжества, до всіх вірних Епархії, що протягом 25-ти літ його душпастирської праці об'єдналися коло нашої Церкви, йому допомагали і співпрацювали з ним для кращої майбутности нашого народу у збереженні своєї віри, своїх рідних обичаїв, своєї мови і національности. „Сам примас кард. Арамбуру, як і нунцій Калябрезі, — сказав Владика Андрій, — із захопленням казали мені: Вчіть ваших дітей своєї рідної мови і обичаїв, бо це збагачує теж і нашу країну..., ми самі не всилі зорганізувати щось подібного."

Відтак Владика заохотив громаду приготовлятися до вже близького приїзду Папи Івана Павла II до Арґентини, бо напевно він зустрінеться і з українськими вірними при катедральному храмі.

Співом „Ще не вмерла Україна" завершено цей урочистий незабутній день.

(Присутній)

ВІДБУВСЯ ПЕРШИЙ ЕПАРХІЯЛЬНИХ З'ЇЗД В ЧИКАҐО

Чикаґо (в. м.) — Заздалегідь заповіджений і добре приготований Епархіяльним ювілейним комітетом Тисячоліття Хрищення Руси-України перший з'їзд епархії святого Отця Миколая пройшов 26-28-го вересня з великим успіхом.

На з'їзд прибуло з розлогої хоч не дуже численої епархії Отця Миколая понад 20 священиків, біля 15 монахинь та понад 100 мирян з-поза Чикаґо. Зареєстрованих на з'їзді було 155 осіб, але в окремих сесіях брали участь і незареєстровані місцеві гості.

„Одне в Христі тіло"

Моттом для цього першого з'їзду епархії Отця Миколая обрано цитату із св. Павла, який називає християн „одне в Христі тіло". Цю тему розробив та поглибив навчання про церкву Епископ Іннокентій Лотоцький у своєму вступному слові на святочній сесії, що відбулася в катедрі Отця Миколая після відслуження Архиєрейського Молебня в п'ятницю ввечорі, 26-го вересня. Молебень служили місцевий Владика та гості — Митрополит Канади Владика Максим Германюк та Єпископ з Арґентини Владика Андрій Сапеляк. Вони зустріли при вході до катедрального храму процесію духовенства, монашества і вірних, що з свічками прийшли до церкви із сусідньої катедральної цілоденної школи. Служився ювілейний Молебень, що його текст укладено для вшанування Тисячоліття Хрищення.

Після слова епарха, почалася черга промовців. Відкрив ці виступи о. митрат Маріян Бутринський, голова Епархіяльного ювілейного комітету Тисячоліття, зазначуючи, що цим з'їздом епархія Святого Миколая формально починає ювілейні святкування. Священик-сеньйор і колишній парох катедри св. Миколая, отець митрат Степан Кнап з Міннеаполісу говорив про служіння священика. Він нагадав заснування епархії та покійного першого єпископа Ярослава Ґабра, як також кількакратні візити в епархії вже покійного Патріярха Йосифа. Від монашества говорив о. ігумен Боніфатій Люкс з Преображенського манастиря в Редвуд Веллі, Каліфорнія. Це єдиний східній манастир не лише в епархії, але взагалі на заході, що підлягає прямо єпископові, а не якомусь центральному монашому згромадженню. Ігумен Боніфатій підкреслював вагу тихого монашого життя в молитві і за працею в цьому бурхливому модерному світі. Від сестер-монахинь говорила преподобна сестра Хризанта, ЧСВВ, директорка початкової школи св. Отця Миколая. Вона цікаво представила початки праці сестер в Америці ще за єпископства Владики Сотера Ортинського перед Першою світовою війною. Вже півстоліття Сестри Василіянки провадять цією школою, що тепер святкує вже свій золотий ювілей, і яка якийсь час нараховувала понад 1,000 учнів.

Від мирян виступали д-р Павло Джуль з Дітройту та редактор „Нової зорі" Іванна Ґорчинська. Обидвоє промовців підкреслили ролю мирян у житті Церкви та турботу за майбутнє нашої Церкви в Україні і на поселеннях. Від молоді говорила Мона Снилик з Лос Анджелесу, яка поділилася деякими думками про сучасну молодь — українську і неукраїнську, — про її ситуацію, ставлення до Церкви та підкреслила потребу, щоб ці молоді люди знайшли в нашій Церкві розвязки для багатьох своїх проблем.

Вечірня сесія мала святочний характер і на ній не було дискусії. Закінчилася вона відспіванням релігійно-національного гимну „Боже Великий".

Пленарна ділова сесія

День самого з'їзду, в суботу, 27 вересня, розпочався Божественними Літургіями в окремих церквах. За старим стилем це був празник Воздвиження Чесного Хреста і в соборі свв. Володимира і Ольги правив Митрополит Максим Германюк. Опісля учасники з'їзду з Чикаґо та позамісцеві гості реєструвалися в школі Отця Миколая.

У великій шкільній авдиторії відбулася пленарна ділова сесія, що нею керував інж. Василь Колодчин з Дітройту, голова Українського Патріярхального Світового Об'єднання. Він попрохав вшанувати мовчанкою видатного мирянського, діяча, бл. п. проф. Богдана Лончину, який якраз перед роком передчасно помер. Біля 200 осіб вислухали три доповіді. Митрополит Максим говорив на тему культури і релігії, а точніше про розбудову Української Церкви в українській культурі. Владика-Митрополит висловив низку цінних думок з розвитку Церкви і культури, як ці вартості взаємно себе доповнювали. У нашому випадку на поселеннях плекання культури і мови є запорукою існування самої нашої Церкви як східньої і помісної. На тему ювілею Тисячоліття і про нашу підготовку до нього по парафіях і в епархії говорив о. митрат М. Бутринський, який наголосив потребу спільного всегромадського і всенаціонального відзначення ювілейної дати поза тим, що окремі церкви чи громади відзначають ювілей і частковими імпрезами. Особливо промовець закликав, щоб по всіх осередках була залишена якась видима пам'ятка — будова, хрест чи хоч би пропам'ятна таблиця з нагоди цього рідкого ювілею.

Серію дообідніх промов закінчив проф. Василь Маркусь, що говорив про Церкву в Україні тепер та про відповідальність супроти неї людей в діяспорі. Зокрема він підкреслив обов'язок боронити права на вільне існування нашої Церкви в сучасній Україні перед західньою опінією. Ми ясно повинні заявити, що на даному етапі домагаємося леґалізації Української Католицької Церкви в Україні.

Студійні групи: різні аспекти релігійного життя

По обіді зустрілись вісім студійних груп, і то в двох мовах (себто окремі групи по-українському і по-англійському). В студійних групах говорили такі особи і на такі теми: Святе Письмо (диякон о. д-р Андрій Онуферко), Літургія (о. Петро Ґаладза), Молитва (оо. Михайло Українець і Михайло Кузьма), Християнська родина (д-р Мирон і Леся Куропасі), Мирянин у Церкві (д-р Іван Лесейко та д-р Роман Смик), Євангелізація в сучасному світі (о. Бернард Панчук, ЧСВВ), Молодь (о. Мирон Панчук) та Душпастирські проблеми (о. Іван Кротець). Кожну студійну групу попередило вступне слово, а потім була дискусія. Одночасно зустрічалися чотири групи в окремих клясних кімнатах школи. Назагал, всі керівники груп зробили цікаве і практичне впровадження в дискусію, а учасники ставили питання чи робили свої зауваження. Всім подобалася ця метода і бажали б частіше мати такі заняття при різних наших релігійних зустрічах. Також тематика, хоч могла виглядати дуже абстрактно і катехитично, але вводила учасників у саму істоту християнського життя.

В вечорі більшість учасників взяли участь у Вечірні в соборі свв. Володимира і Ольги, яку скужив настоятель собору, о. митрат М. Бутринський з дияконами, а співали на переміну чоловічий та жіночий крилоси. Це справді була гарна і піднесенна Богослужба. Священики, монахині та вірні брали участь у церковному співі цієї Вечірні живою українською мовою.

Остання сесія: погляд в майбутнє

Під час спільної вечері та після неї відбулася остання сесія з'їзду також із участю представників громадських організацій. На вступі танцювальний ансамбль Громовиця" з парафії свв. Володимира і Ольги під проводом Роксани Пилипчак-Дикої і в її хореографії виконав привітальний танок, а збірний дитячий хор під керівництвом Марти Стадник проспівав жваво низку народних та сучасних пісень, при чому окремі діти також рецитували. Програма була коротка, але дуже ефективна.

Після вечері головне слово виголосив о. Андрій Чировський, професор теології на Об'єднаній Богословській Школі в Чикаґо, де також вчаться наші семінаристи, що перебувають при філії Українського Католицького Університету в Чикаґо. Отець Андрій говорив на тему „Епархія Святого Отця Миколая в XXI столітті", накреслюючи шляхи розвитку і можливі напрямні. Сам доповідач пропонував усучаснення метод душпастирської та організаційної праці в епархії та по парафіях. Відтак господар вечора, Ярослав Ганкевич попросив до слова привіту кількох представників головних установ та централь. Виступали з привітами д-р Мирослав Харкевич голова відділу УККА; дир. Роман Мицик голова каси „Самопоміч", та представник Централі Українських Кооператив Америки; д-р Роман Кобилецький, від банку „Певність"; Марійка Наваринська голова окружної управи Союзу Українок Америки, д-р Юрій Грицеляк голова Українського Лікарського Товариства в Америці, та Наталка Іванів голова Українського Золотого Хреста в Америці.

Під кінець В. Маркусь прочитав резолюції, що їх опрацювала очолювана ним комісія в складі І. Ґорчинської, Олі Попель та Миколи Бозя. Резолюції відзеркалювали проблематику з'їзду, як також схопили ряд практичних пропозицій, як в майбутньому мала б проходити праця в Епархії, зокрема на відтинку включення в неї ширшого загалу мирян. Одна з резолюцій рекомендувала, щоб відбувся добре приготований другий з'їзд епархії, який міг би бути своєрідним епархіяльним собором цілого Божого люду. Таку саму думку згодом схвалили священики Епархії, що кілька днів після з'їзду зібралися із Владикою Інокентієм до свого соборчику та запропонували скликати такий з'їзд-собор на 1988 рік.

В рамках першого епархіяльного з'їзду так само відбулися два засідання Епархіяльного Ювілейного Комітету, де присутні представники окремих осередків обмінялися досвідом і заявили охоту до більшої співпраці. Речники призидії комітету звернули увагу, що в деяких осередках ще досі не створено місцевих комітетів, а подекуди, хоч такі постали, вони не увійшли у співпрацю з Епархіяльним комітетом.

Дуже схвально висловився про відбутий перший з'їзд Епархії святого Отця Миколая Епарх Стемфорду, Владика Лостен, який у своєму слові наступного дня на бенкеті 25-ліття Епархії назвав ініціятиву з'їзду піонерською і дуже позитивною, уважаючи, що й інші епархії повинні піти слідами Епархії Отця Миколая.